REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana
T: 01 473 55 31
E: gp@zagovornik-rs.si

UREDNIŠTVO portala POMUREC.COM
(Odgovorni urednik g. Tadej Buzeti)
E-pošta: urednistvo@pomurec.com

Številka: 070-84/2019-1
Datum: 2. 8. 2019

Zadeva: PRIPOROČILO ZAGOVORNIKA NAČELA ENAKOSTI

Spoštovani,

dne 2. 8. 2019 je Zagovornik načela enakosti na vaši spletni strani pod novico z naslovom: FOTO: V spomin na romske žrtve genocida med 2. svetovno vojno potekal simpozij (dostopna na: https://www.pomurec.com/vsebina/53719/FOTO__V_spomin_na_romske_zrtve_genocida_med_2__svetovno_vojno_potekal_simpozij) zasledil komentarja dveh anonimnih uporabnikov portala, v katerih v je prepoznati **diskriminatorne izjave, ki spodbujajo sovraštvo in nestrpnosti do Romov** na način, ki ga Zakona o varstvu pred diskriminacijo (v nadaljevanju: ZVarD) prepoznava kot **množično nadlegovanje** ter tudi **pozivanje k diskriminaciji** (oz. **sovražni govor**).

Uporabnik »prekmurec« je 1. 8. 2019, ob 14:06 zapisal: »Hitler je vse kriv zakaj ni končal kar je začel pa bi bili blajženi ja mater kdo pa vozi samo dobre avtomobile pavri ali cigani takoj ukinoti socialo do pomoči za preživetje je upravičen človek ki ni zmožen delati iz hudih zdravstvenih razlogov vse ostala gamad pa naj pocrka od lakote če nebo delal.«

Uporabnik »Strelec« je 1. 8. 2019, ob 17:43 zapisal: »E moj Adolf premalo si spucal to nesnago. Moral bi res dokoncati delo. Zdaj pa se je ta gamad raspasla in samo sranje delajo pa zivijo na nas racun.«

*

V 4. členu ZVarD-a je **diskriminacija** opredeljena kot vsako neupravičeno dejansko ali pravno neenako obravnavanje, razlikovanje, izključevanje ali omejevanje ali opustitev ravnanja zaradi osebnih okoliščin, ki ima za cilj ali posledico oviranje, zmanjšanje ali izničevanje enakopravnega priznavanja, uživanja ali uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, drugih pravic, pravnih interesov in ugodnosti. Diskriminacija zaradi katere koli osebne okoliščine je prepovedana. Med **osebne okoliščine**, skladno s 1. členom ZVarD štejejo tudi **narodnost** oz. **etnično poreklo** in **jezik**.

Najbolj prepoznana **oblika diskriminacije** je neposredna diskriminacija, ki obstaja, če je oseba ali skupina oseb zaradi določene osebne okoliščine bila, je ali bi lahko bila v enakih ali podobnih situacijah obravnavana manj ugodno, kot se obravnava, se je obravnavala ali bi se obravnavala druga oseba ali skupina oseb. Posredna diskriminacija obstaja, kadar je oseba ali skupina oseb z določeno osebno okoliščino bila, je ali bi lahko bila zaradi navidezno nevtralne določbe, merila ali prakse v manj ugodnem položaju kot druge osebe, razen če ta določba, merilo ali praksa objektivno temelji na legitimnem cilju in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in nujno potrebna. Poleg teh dveh oblik pa kot diskriminacijo lahko prepoznamo še nadlegovanje, tudi spolno, navodila za diskriminacijo, pozivanje k diskriminaciji in povračilne ukrepe oz. viktimizacijo (po določilih od 6. do 11. člena ZVarD). **Nadlegovanje** je nezaželeno ravnanje, povezano s katero koli osebno okoliščino, ki ima **učinek** ali namen ustvarjati zastrašujoče, sovražno, **ponižujoče**, sramotilno ali žaljivo okolje za osebo in žali njeno

dostojanstvo. **Pozivanje k diskriminaciji** pa pomeni vsako spodbujanje drugih oseb k dejanjem, katerih posledica je bila, je ali bi lahko bila diskriminacija po določbah tega ZVarD. K hujšim prepovedanim ravnanjem šteje zlasti podajanje ali širjenje rasističnih, versko, **narodnostno** in spolno **razlikovalnih pozivov**, napeljevanje, ščuvanje, hujskanje k sovraštvu in diskriminaciji ter širše javno pozivanje, ki spodbuja k diskriminaciji. Kot diskriminacija je prepovedano tudi **javno opravičevanje** zapostavljanja ali **preziranja** oseb ali skupine oseb zaradi osebnih okoliščin iz 1. člena tega zakona, kot tudi **opravičevanje idej o** prevladi ali **večvrednosti** osebe ali **skupine oseb z določenimi značilnostmi, ki izvirajo iz navedenih osebnih okoliščin nad tistimi, ki niso člani te skupine**. Tu gre v bistvu za tako razumljen **sovražni govor**.

V primerih, ko je diskriminacija večkratna zaradi več osebnih okoliščin hkrati, **množična, ko je diskrimininiranih več oseb hkrati**, dolgotrajna oziroma ponavljajoča se ali pa vsebuje ali bi lahko vsebovala težko popravljive posledice za diskriminirano osebo glede povzročitve škode njenemu pravnemu položaju, pravicam ali obveznostim, zlasti če je storjena **v razmerju do otrok** ali drugih slabotnih oseb, prepoznavamo po 12. členu ZVarD t.i**. hujše oblike diskriminacije**.

Diskriminacija se lahko dogaja **na različnih področjih družbenega življenja**, na katerih morajo sicer po 2. členu ZVarD državni organi, lokalne skupnosti, nosilci javnih pooblastil ter pravne in fizične osebe na vseh področjih oblastnega odločanja, delovanja v pravnem prometu in pri drugem svojem delovanju oziroma ravnanju v razmerju do tretjih oseb zagotavljati varstvo pred diskriminacijo oziroma enako obravnavanje vseh oseb. Ta področja so med drugimi povezana tudi z **dostopom do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti** in preskrbo z njimi.

*

Javno informiranje preko spletnih portalov Zagovornik prepoznava kot vrsto področja javnega življenja v sklopu dostopa do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti. V Republiki Sloveniji obstaja na tem področju **Kodeks regulacije sovražnega govora na slovenskih spletnih portalih**[1], ki ga je maja 2013 na podlagi izvedenega seminarja na temo sovražnega govora pripravil center Spletno oko, ki deluje pri Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani in katerega podpisniki so **vse večje medijske hiše v Republiki Slovenji** kot lastnice tudi svojih spletnih portalov. Kodeks sicer **ni pravno zavezujoč**, vendarle pa je za lastnike oz. urednike slovenskih spletnih portalov **zelo priporočljiv**. Izpostavlja **zavezanost k doslednemu moderiranju uporabniških vsebin v smeri opozarjanja uporabnikov in interveniranja v primerih sovražnega govora** – z možnostjo prijave sovražnega govora s strani drugih uporabnikov in tudi s sprotnim brisanjem spornih komentarjev s strani moderatorjev spletnih portalov. Z namenom sprotnega spremljanja aktualnega dogajanja na tem področju in koordinacije se najmanj enkrat, lahko pa na pobudo članov tudi večkrat, sestaja **delovna skupina za regulacijo sovražnega govora na slovenskih spletnih portalih**.

V zvezi s tem Zagovornik opozarja na sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice *Delfi AS proti Estoniji,* v kateri je obravnavano vprašanje odgovornosti spletnih portalov za vsebine, ki jih objavljajo uporabniki. V sodbi je kot bistveno izpostavljeno, da **pravice prizadetega posameznika oz. skupine prevladajo nad pravico tožnika do svobode izražanja**.

*

Zagovornik ugotavlja, da se uredništvo portala Pomurec.com očitno zaveda pomembnosti kočljive problematike sovražnega govora in nestrpnosti, saj ima na spletni strani objavljeno opozorilo, da je po »Kazenskem zakoniku KZ-1 posameznik kazensko odgovoren za javno spodbujanje sovraštva, nasilja ali nestrpnosti ter za grožnjo, da bo napadel življenje ali telo druge osebe. Pomurec.com bo v primeru obrazložene zahteve državnih organov, ki temelji na zakonski podlagi, podatke o komentatorjih, s katerimi razpolagamo, tem tudi posredoval.« **Zagovornik načela enakosti je komentarja sicer želel prijaviti preko dostopne funkcije »prijavi neprimerno vsebino,« ki pa ni delovala.**

[1] https://www.spletno-oko.si/sites/default/files/kodeks_oblikovan_0.pdf

Zagovornik načela enakosti vam skladno z drugo alinejo 21. člena ZVarD **priporoča**, da **ažurno skrbite za odpravljanje sovražnega govora in nestrpnosti na svojem portalu, posebej v komentarjih k objavljenim novicam oz. člankom**. Obenem **vam predlagamo dejanski umik tistih komentarjev, ki so v smislu naše obrazložitve očitno diskriminatorni.**

Pri vsem tem vas Zagovornik še opozarja, da so pripadniki Romov ustavno zaščitena manjšina – tako z **Ustavo Republike Slovenije** v njenem **65. členu** kot s posebnim **Zakon o romski skupnosti v Republiki Sloveniji** (Uradni list RS, št. 33/07) in z mednarodno **Okvirno konvencijo za varstvo narodnih manjšin**[2], ki jo je Republika Slovenija zakonsko ratificirala 25. 2. 1998. Ta v svojem 4. členu **prepoveduje vsako diskriminacijo, ki temelji na pripadnosti narodni manjšini**. V svojem 6. členu pa posebej navaja, da **pogodbenice spodbujajo strpnost in medkulturni dialoga** in sprejemajo učinkovite ukrepe za pospeševanje medsebojnega spoštovanja in razumevanja ter sodelovanja med vsemi osebami, ki živijo na njihovem ozemlju, ne glede na njihovo etnično, kulturno, jezikovno ali versko identiteto, **še zlasti v izobraževanju, kulturi in javnih občilih** (prvi odstavek).

Prosimo vas, da nam o sprejetih ukrepih poročate v roku 15 dni od prejema tega dopisa.

V pričakovanju vašega pozitivnega ukrepanja vas lepo pozdravljamo.

Pripravila:

Črt Kaker
Svetovalec Zagovornika II,

Nevenka Prešlenkova
Svetovalka Zagovornika I

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Poslano:
- naslovniku (e-pošta)
- zbirka dok. gradiva

[2] Svet Evrope jo je sprejel 1. 2. 1995 v Strasbourgu (glej http://www.svetevrope.si/sl/dokumenti_in_ publikacije/konvencije/157/).